

Malmö stads kostnader för hemlöshet

Stadskontoret

Upprättad
Datum: 2019-02-12
Version: 1.0
Ansvarig: Henrik Heyman, Annica Eriksson
Förvaltning: Stadskontoret

Innehållsförteckning

Malmö stads kostnader för hemlöshet	1
Bakgrund.....	4
Arbetsmarknads- och socialnämndens särskilda budgetram för boende för hemlösa	4
Kostnader för boende för hemlösa	6
Prognos i samband med Delårsrapport januari-augusti 2018.....	6
Utfallsprognos 2 för 2018	7
Kostnadsutvecklingen de senaste åren	8
Kostnader för hemlösheten utöver de som avser boendet.....	8
Arbetsmarknads- och socialnämnden – utöver boendekostnader	8
Tekniska nämnden - lägenhetsenheten.....	9
Övriga kostnader som är en följd av hemlösheten	10
Malmö stads totala kostnad för hemlöshet.....	11
Samhällsekonomiska effekter av hemlösheten	11

Bakgrund

Kommunstyrelsen har i sin nämndsbudget för 2018 nämndsmålet *Motverka kostnadsökningen för hemlöshet* kopplat till kommunfullmäktigemålet *Malmöbor med behov av stöd och hjälp ska bemötas med respekt och ges förutsättningar för en meningsfull tillvaro med inflytande över sin vardag och i sambället.*

Stadskontorets åtagande kopplat till målet är att tillsammans med berörda nämnder följa och analysera utvecklingen av kostnader förorsakade av hemlöshet i staden.

Utgångspunkten i föreliggande rapport har varit att fånga kommunens sammantagna kostnader som kan kopplas till att hjälpa personer i hemlöshet. Dessa består delvis av kostnader som i bokföringen är kodade så att de med enkelhet kan identifieras som kopplade till hemlöshetsproblematiken, delvis kostnader som kräver mer eller mindre av antaganden och uppskattningar för att identifiera och beräkna.

Utöver dessa kostnader är det rimligt att räkna med att det kommer uppstå kostnader för kommunen i framtiden som en indirekt följd av att människor lever i hemlöshet. Se vidare under samhällsekonomiska effekter av hemlösheten.

I arbetet med att ta fram rapporten har tjänstepersoner från berörda förvaltningar på olika sätt involverats med att identifiera och bedöma vilka kostnader som har ett direkt eller indirekt samband med hemlöshet, d.v.s. att hjälpa människor i hemlöshet samt förebygga och effektivisera arbetet med hemlöshet.

Arbetsmarknads- och socialnämndens särskilda budgetram för boende för hemlösa

Arbetsmarknads- och socialnämnden har en särskild ram som avser den direkta boendekostnaden för boende för hemlösa. I verksamhetsmått som tidigare stadsdelarna och stadsområdena och numera arbetsmarknads- och socialförvaltningen sammanställer i samband med delårsrapporter och årsanalyser fördelas dessa kostnader på:

- Lägenheter
- Hotell/hotelliknande boende
- Dygnsboende mm.

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen pågår ett arbete med att hitta en mer ändamålsenlig indelning. Behovet att följa och analysera omfattning i form av boendedygn och åtföljande kostnader har förändrats i tak med att hemlöshetsproblematiken har vuxit. Därför har en arbetsgrupp tagit fram följande förslag till kategorisering:

Lägenhet:

- Övertagslägenhet
- Genomgångslägenhet

Övriga boendeformer (motsvarar de tidigare kategorierna Hotell/hotelliknande boende och Dygnsboende mm.):

- Dygnslägenhet
- Dygnslägenhet med stöd
- Gemensamhetsboende
- Gemensamhetsboende med stöd
- Vandrarhem/Camping
- Hotell

Med lägenheter avses i första hand de lägenheter som Malmö stad hyr i första hand och sedan hyr ut i andra hand. Dessa lägenheter delas upp i genomgångslägenheter och övergångslägenheter (förslås namnändras till övertagslägenheter). Genomgångslägenheter fungerar som s.k. genomgångsboenden, d.v.s. de ska fungera som referens- eller träningsboende och underlätta ingången på den reguljära bostadsmarknaden och kan därför inte övergå till förstahandskontrakt. Övergångslägenheter är avsedda att övergå till förstahandskontrakt, efter en med hyresvärden avtalad tid av skötsamhet som hyresgäst.

Med hotell och hotelliknande boende avses hotell, lägenhetshotell, lägenheter och hus som hyrs på dygnsbasis samt vandrarhem, campingstugor och bed & breakfast.

Dygnsboenden avser stadsmissionen, härbärgen och andra lösningar som innebär att Malmö stad betalar på dygnsbasis och med tillsyn och hjälp till de boende.

Gemensamt för kategorierna som avser övriga boendeformer, andra än lägenheter där den hemlöse har ett andrahandshyresavtal, är att kommunen betalar dessa på dygnsbasis.

För den särskilda ramen för hemlöshet gäller att arbetsmarknads- och socialförvaltningen har verksamhetsansvar, men är befriad från resultatansvar, eftersom det anses att nämnden inte har rådighet över kostnadsutvecklingen, att det hade varit orimligt om underskott skulle innebära krav på nedskärningar av annan verksamhet.

För att klargöra vilka kostnader som får belasta den särskilda hemlöshetsramen togs särskild rutin¹ fram redan under stadsdelstiden som klargör vilka kostnader som får avräknas mot ramen. Bakgrunden var att det under de första åren som det fanns en särskild ram hade visat sig utvecklats olika praxis i de olika stadsdelarna vad som ansågs vara sådana kostnader som kunde anses få belasta ramen. Att den särskilda ramen, redan när den infördes, hade begränsningar när det gällde stadsdelarnas (och senare stadsområdenas och sociala resursnämndens) ekonomiska ansvar, fanns en risk att allt för stora kostnader skulle komma att betraktas som kostnader hemlöshet. Vid uppföljning visade det sig också att det fanns vissa, ibland relativt stora, skillnader i vad stadsdelarna räknade av mot ramen.

Mot bakgrund av detta gjordes därför överenskommelse att följande fick belasta ramen:

- Samtliga kostnader för boende på dygnsbas och hotell.
- Uteblivna hyresintäkter enligt gällande riktlinjer.
- Tillsynsavgifter i externt köpt boende som inte är behandling.
- Kostnader för särskilt avdelad personal som arbetar med tillsyn i s.k. blockförhyrningar.
- Magasinering av möbler när lägenhet lämnas och kostnaden inte kan belasta försörjningsstödet.
- Underhåll och reparation för att återställa lägenhet i de fall andrahandshyresgästen inte kan bekosta detta.
- Utrustning och inredning i lägenheter/boenden där knytning till enskild individ inte kan ske.

När det gäller kostnader för teknisk tillsyn i övergångslägenheter (se definition ovan) finns i rutinen en skrivning om att tillsynsavgifter får tas upp till schablonberäknad kostnad per lägenhet och år och ska motsvara den egna personalens arbete med (teknisk) tillsyn av lägenheterna, samt att denna tillsyn är direkt kopplad till hemlösheten och något som hyresvärdarna ofta kräver för att tillhandahålla lägenheter. Detta avser de lägenheter som kommunen hyr ”en och en”.

Det finns också en skrivning om att kostnader för särskilt avdelad personal som arbetar med tillsyn i blockförhyrningar får tas upp som kostnad för boende för hemlösa. Blockförhyrningar avser lägenheter i

¹ Förtydligande av hur kostnader för hem- och bostadslösa ska redovisas togs fram under 2009 i nära samarbete mellan stadskontoret och stadsdelarnas chefer för individ- och familjeomsorg och economichefer.

hela eller delar av fastighet, lägenheter som är avsedda för s.k. genomgångsboende, d.v.s. att avsikten inte är att andrahandshyresgästen ska ta över förstahandskontraktet.

Genom ändring i ansvarsfördelning mellan nämnderna hösten 2017 övergick ansvaret för den tekniska tillsynen i övergångslägenheter från arbetsmarknads- och socialnämnden till tekniska nämnden. I tekniska nämndens nya reglemente² heter det i tredje stycket 6§:

Förvaltningsuppdraget innefattar även teknisk tillsyn av de bostadslägenheter som kan övergå till andrahandshyresgästen samt efter samverkan med berörd nämnd, teknisk tillsyn av boenden som inhyrts genom så kallade blockhyresavtal.

Från och med 2018 gjordes en kommunbidragsjustering som innebar att 12 Mkr avseende teknisk tillsyn i övergångslägenheter flyttades från arbetsmarknads- och socialnämndens ram för hemlöshet till tekniska nämnden.

Den tillsyn som beskrivs ovan, avseende såväl övergång- som genomgångslägenheter, är *teknisk* tillsyn, d.v.s. tillsyn som avser lägenheternas fysiska status och som syftar till att säkerställa korrekt handhavande av lägenheterna. När det gäller tillsyn av social karaktär, som avser hyresgästernas sociala förhållanden, så har kostnader för denna inte betraktats som en kostnad för boendet/bostaden, utan något som ingår i socialtjänstens grunduppdrag. Dessa kostnader ska därför inte belasta den särskilda hemlöshetsramen.

I *Förtydligande av hur kostnader för hem- och bostadslösa ska redovisas* finns också följande om vad som inte ska belasta hemlöshetsramen:

- Kostnader för utredningar inför beslut om socialt boende får inte belasta hemlösheten.
- Detsamma gäller vråkningsförebyggande insatser. Mer om dessa kostnader nedan.

Kostnader för boende för hemlösa

Nedan beskrivs utvecklingen av de nettokostnader³ som räknats av mot den särskilda ramen för hemlöshet som beskrivits i föregående avsnitt.

Prognos i samband med Delårsrapport januari-augusti 2018

I Delårsrapport januari-augusti 2018 prognostiserades dessa kostnader till 541 Mkr.

Delårsrapport januari-augusti är vid årsskiftet 2018–2019 den senast framtagna prognosen som finns uppdelad på olika boendeformer. Utfallssiffror beräknas vara klar i början av februari 2019.

	Utfall 2016	Utfall 2017	Prognos 2018
Nettokostnad totalt (Mkr)			
Lägenhet	66	71	75
Hotell/hotellikn.	117	147	157
Dygnsboende mm	205	270	310
Alla boendeformer	388	488	541

² Antogs av kommunfullmäktige 19–20 juni 2018 (§172)

³ Nettokostnad innebär att eventuella hyror och avgifter som betalats av klienten är avräknade. Det som redovisas här är alltså kommunens merkostnader för att ordna boende för hemlösa. Många av de som bor i andrahandslägenheterna betalar hyran med ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd består av två delar, försörjningsstöd och stöd till livsföringen i övrigt. I den senare delen ingår andra nödvändiga utgifter vid sidan av försörjningen. Den del av ekonomiskt bistånd som används för att betala hyra, eller egenavgift i andra boendeformer, ska inte ses som en kostnad för hemlöshet utan som en del av försörjningsstödet.

Kostnad per boendedygn i genomsnitt (kr)	Utfall 2016	Utfall 2017	Prognos 2018
Lägenhet	66	64	63
Hotell/hotellikn.	321	352	392
Dygnsboende mm	651	790	924
Alla boendeformer	231	261	282

Antal individer i genomsnitt per dygn	Utfall 2016	Utfall 2017	Prognos 2018
Lägenhet	2 746	3 046	3 244
Hotell/hotellikn.	1 000	1 144	1 097
Dygnsboende mm	862	936	919
Alla boendeformer	4 607	5 127	5 260

Av tabellen framgår att i genomsnitt 5 260 individer beräknas få hjälp med sitt boende varje dygn under 2018. Kostnaden per boendedygn i genomsnitt, i alla boendeformerna hotell/hotelliknande boende och dygnsboende mm., ökar relativt snabbt, vilket till stor del beror på att dyrare lösningar efter hand måste tillgripas. Framförallt handlar det om boende för större familjer för vilka det är svårt att hitta lämpliga lägenheter. De flesta hyresvärdarna har ett maxantal för hur många personer som får bo i en lägenhet, vilket försvårar placering av stora barnfamiljer. Exempelvis har ingen lägenhet som arbetsmarknads- och socialförvaltningen fått tillgång till under 2018 kunnat användas av familjer med två föräldrar som har fem barn eller fler.

Utfallsprognos 2 för 2018

I sin Utfallsprognos 2 för 2018, per 31 oktober 2018, prognostiserar arbetsmarknads- och socialnämnden att kostnaden som räknas av mot den särskilda hemlöshetsramen kommer att uppgå till 581 Mkr 2018, alltså 40 Mkr mer än vad som prognostiserades i Delårsrapport januari-augusti. Enligt anvisningar för prognosen finns ingen specificering per boendetyper, men det är ändå tydligt att ökningen finns inom hotell och hotelliknande boendeformer samt dygnsboende mm. Det är framförallt bristen på lägenheter för stora barnfamiljer som ligger bakom kostnadsökningen.

I de 581 Mkr finns, liksom i prognosen 541 Mkr i samband med delårsrapporten, kostnader för en satsning om 25 Mkr som syftar till att minska kostnaderna för hemlöshet. Bakgrunden till detta är att kommunfullmäktige i budget för 2018 bemyndigar arbetsmarknads- och socialnämnden att omfördela högst 50 Mkr mellan hemlöshetsramen och nämndens ”ordinarie” ram. Arbetsmarknads- och socialnämnden har i sin nämndbudget omfördelat 30 Mkr. Ovan nämnda 25 Mkr är den förbrukning av de 30 Mkr som beräknas för 2018.

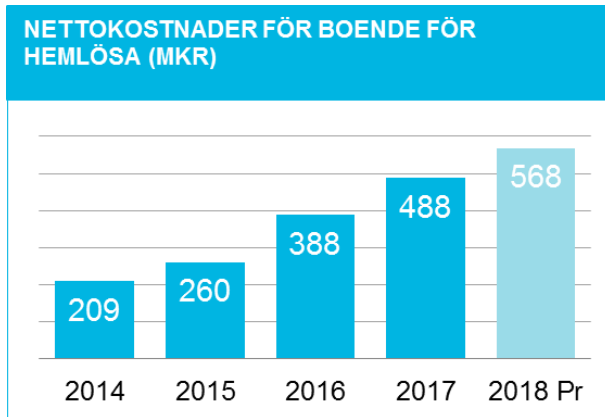
De 25 Mkr är alltså kostnader som kan kopplas till hemlösheten, d.v.s. det är kostnader som kommunen inte hade haft om hemlöshet inte förekommit i Malmö, och i avsnittet *Kostnader för hemlösheten utöver de som anser boendet* längre fram beskrivs vad de innehåller. För att möjliggöra jämförelse mellan åren av själva boendekostnaden har dock de 25 Mkr räknats av från hemlöshetsramen, eftersom sådana kostnader inte funnits med tidigare år.

Om satsningen om 25 Mkr räknas från de 581 Mkr, så återstår 556 Mkr. Till dessa ska, för att få jämförbara siffror, läggas 12 Mkr avseende teknisk tillsyn. De 12 Mkr motsvarar kommunbidrag, och därmed kostnader, som flyttades från arbetsmarknads- och socialnämnden till tekniska nämnden inför 2018 i och med att ansvaret för teknisk tillsyn i övergångslägenheter flyttades. Den totala kostnaden för boende för hemlösa beräknas därmed till 568 Mkr för 2018.

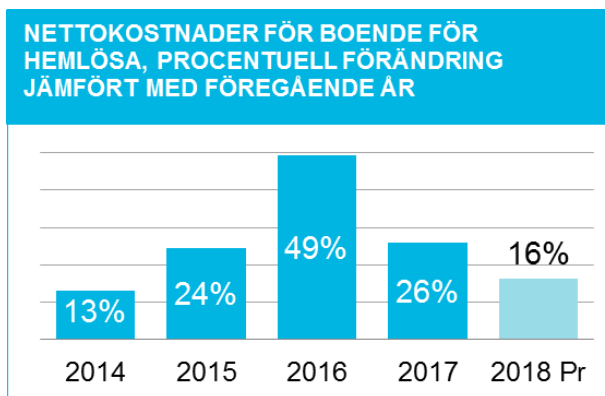
Kostnadsutvecklingen de senaste åren

Kommunens kostnader för boende för hemlösa har ökat kraftigt under senare år. Den totala kostnaden var 488 Mkr 2017, och för 2018 beräknas (se föregående avsnitt) motsvarande kostnad till 568 Mkr.

Utveckling av nettokostnader för boende för hemlösa 2014–2018:

Procentuella förändring mellan åren 2014–2018:

Ovanstående resonemang innebär att kostnaden för boende för hemlösa kommer att öka med 16 % 2018 jämfört med 2017. Detta skulle innebära en väsentligt lägre ökningstakt jämfört med vad som gällt under senare år.

Det finns, förutom vad som beskrivs ovan, kostnader hos arbetsmarknads- och socialnämnden som avser boende men som inte redovisas mot den särskilda ramen för hemlöshet. Det rör sig om kostnader som i den tidigare organisationen låg inom sociala resursnämnden och som finansierades genom anslag. Totalt uppgår dessa kostnader till 5 Mkr/år enligt uppgifter från arbetsmarknads- och socialförvaltningen, och avser genomgångsboenden och *Bostad Först*⁴.

Kostnader för hemlösheten utöver de som avser boendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden – utöver boendekostnader

Utöver kostnader för boende finns kostnader för hemlöshet, om dessa definieras som kostnader som kommunen inte haft det inte funnits behov av hjälp kopplat till hemlöshet. Dessa kostnader finns framför allt inom arbetsmarknads- och socialnämnden, men även inom andra nämnder.

⁴ Bostad först riktar sig till den som har en sammansatt sociala svårigheter och befinner sig i hemlöshet. Tillsammans med brukaren arbetar ett team för att skapa ett långsiktigt och stabilt boende. Teamet erbjuder stöd i allt från ekonomi och arbete, till fritid och gemenskap eller kontakt med exempelvis sjukvården.

Uppgifter från arbetsmarknads- och socialförvaltningen i början av 2018 visar att det finns kostnader på ca 56 Mkr årligen och fördelas enligt nedan.

	Mkr/år
Personalkostnader för myndighet	34
Vräkningsförebyggande insatser	5
Övriga kostnader	17
	56

Den satsning som påbörjats under 2017 för att minska kostnaderna för hemlöshet beräknas under 2018 kosta 25 Mkr (ej i sammanställningen ovan). Följande beskrivning av vad som ingår i satsningen finns i arbetsmarknads- och socialnämndens delårsrapport januari-augusti 2018:

Under 2017 påbörjade nämnden flera insatser som på sikt förväntas minska kostnaderna för bemyndigade. Under 2018 har bokningscentralen inrättats med uppdrag att på beställning av socialtjänstutdelningarna göra bokningar på akuta och tillfälliga boenden, att ansvara för tilldelningen av lediga genomgångslägenheter samt att ansvara för tillgång till och kvalitetssäkring av inhyrda akutboenden. Dessutom har nämnden gjort satsningar av social investeringskaraktär, liknande den satsning som gjorts inom ekonomiskt bistånd, för att säkerställa kvaliteten och ytterligare minska bemyndigadekostnaderna.

Tekniska nämnden - lägenhetsenheten

Lägenhetsenheten vid fastighets- och gatukontoret har en budget på 20 Mkr 2018, varav 12 Mkr avser teknisk tillsyn. Lägenhetsenheten sköter juridisk, teknisk och ekonomisk förvaltning av kommunens inhyrda lägenheter för socialt boende och ansvarar för andrahandsuthyrning av lägenheter till personer som av olika skäl inte kan erhålla egna hyreskontrakt. Utöver detta ansvarar enheten för teknisk tillsyn i stora delar av kommunens lägenheter (vilket beskrivs ovan i avsnittet *Kostnader för boende i lägenheter, på hotell och i hotellliknande boende, samt dygnsboende – särskild budgetram*.)

Antal lägenheter per årsskifte senaste fem åren framgår av nedanstående tabell som ger en uppfattning om vilka volymer det rör sig om.

	2013-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31
Övergångslägenheter	721	708	727	716	750
Genomgångslägenheter	406	477	478	530	536
Totalt	1 127	1 185	1 205	1 246	1 286

Uppgifter från lägenhetsenheten

I 6 § i tekniska nämndens reglemente (antagna av kommunfullmäktige 19–20/6 2018, § 172) regleras nämndens ansvar vad avser förvaltning av bostadslägenheter för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar:

Tekniska nämndens ansvarar för anskaffning m.m. av bostadslägenheter för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar (med hänvisning till att lokalförsörjningsansvaret som beskrivs i 5 § i nämndens reglemente även omfattar dessa lägenheter)⁵.

Nämnden ansvarar för förvaltning av hyresavtalen för dessa lägenheter. Förvaltningen innebär att bostadslägenheter uthyrs i andra hand, efter anvisning från arbetsmarknads- och socialnämnden, till personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar.

⁵ Lokalförsörjningsansvaret innebär att anskaffa och avveckla kommunala lokaler och lägenheter samt medverka i andra kommunala nämnders lokalbehovsplanering och utforma olika alternativ till lokallösningar.

Förvaltningsuppdraget innefattar även teknisk tillsyn av de bostadslägenheter som kan övergå till andrahandshyresgästen samt efter samverkan med berörd nämnd, teknisk tillsyn av boenden som inhyrts genom så kallade blockhyresavtal.

Lägenhetsenhetens arbetsuppgifter:

- teckna bostadshyreskontrakt med förstahandsvärd
- göra inflyttnings- och avflyttningsbesiktning
- teckna kontrakt med andrahandshyresgäst
- administrera reparation av lägenheter
- juridisk hantering av störningar
- juridisk hantering av obetalda hyror
- administrera hyresbetalningar
- överföra andrahandskontrakt till förstahandskontrakt
- teknisk tillsyn i övergångslägenheter
- teknisk tillsyn i genomgångslägenheter (efter samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden)

Lägenhetsenhetens kostnader för den tekniska tillsynen räknas, liksom sedan tidigare – när ansvaret för denna fanns hos socialtjänsten – in i kostnaden för lägenheterna, d.v.s. i boendekostnaden. Övriga, mer indirekta, kostnader (enligt de första åtta punkterna i punktlistan ovan) för lägenhetsenheten beräknas uppgå till ca 8 Mkr 2018.

Övriga kostnader som är en följd av hemlösheten

Utöver de kostnader som beskrivs ovan används resurser i form av handläggare som arbetar – **helt eller delvis, direkt eller indirekt** – med hemlöshetsfrågan på flera förvaltningar och även MKB.

Arbetsmarknads- och socialnämnden	Budget- och hyresrådgivningen	
Arbetsmarknads- och socialnämnden	Planeringssekreterare	
Arbetsmarknads- och socialnämnden	Föreningsbidrag till organisationer som arbetar med att motverka hemlöshet och hjälpa individer i hemlöshet	Exempelvis Räddningsmissionen, Immanuelkyrkan, Malmökretsen av Röda Korset och kvinnojourerna
Kommunstyrelsen	Välfärdsavdelningen, ekonomiavdelningen	
Stadsbyggnadsnämnden	Vad som kan kopplas specifikt till att det finns hemlösa (inte bostadsbristen)	
Tekniska nämnden	Utöver lägenhetsenheten	LiMa ⁶ :s arbete med anskaffning och rådgivning avseende hyreslägenheter i block för målgruppen
Servicenämnden	Stadsfastigheter	Förvaltning av bostadsrätter ⁷
MKB	Bosocial utvecklingsstrateg	Arbetar med att motverka hemlöshet, fem personer eller

⁶ Enheten Lokal i Malmö vid fastighets- och gatukontoret

⁷ Dessa kostnader ingår i den hyra som stadsfastigheter tar ut och ingår därmed slutligen i arbetsmarknads- och socialnämndens boendekostnader

	Projektledare oriktiga hyresförhållanden	fler vid speciella satsningar
--	--	-------------------------------

Osäkert hur stora dessa kostnader är, men netto ca 3 Mkr årligen är en försiktig bedömning.

Malmö stads totala kostnad för hemlöshet

Sammanfattningsvis beräknas Malmö stads kostnader för hemlöshet uppgå till ca 665 Mkr 2018.

Kostnader för boende (lägenheter, hotell, vandrarhem och olika typer av dygnsboenden).	568 Mkr
Bokningscentralen och övriga satsningar inom socialtjänsten för att minska kostnaderna för hemlöshet	25 Mkr
Genomgångsboenden och Bostad Först som tidigare tillhörde sociala resursnämnden	5 Mkr
Myndighetsutövning, förebyggande arbete mm. inom socialtjänsten	56 Mkr
Anskaffning av lägenheter, inklusive juridiska diverse spörsmål och administration	8 Mkr
Övriga mer indirekta kostnader som kommunen inte hade haft utan förekomst av hemlöshet/hjälp till hemlösa (uppskattad siffra)	3 Mkr
Totalt	665 Mkr

Samhällsekonomiska effekter av hemlösheten

De samhällsekonomiska effekterna för kommunens olika sätt att lösa hemlösheten är svåra att beräkna. Problematiken för de hushåll som behöver hjälp med boendet skiljer sig åt, och därför har kommunen olika mål med boendelösningarna. Kommunen har ett ansvar att planera för en bostadsförsörjning för alla kommuninvånare samtidigt som socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Insatser mot hemlöshet är en del av bostadsförsörjningen i allmänhet.

Socialtjänsten har inget generellt ansvar för att ordna med bostad till bostadslösa men kan däremot besluta om bistånd till boende med olika individuellt utformade insatser. Många hushåll med ekonomiskt bistånd bor i lägenheter som hyrs i första hand eller i andra hand av annan än kommunen. Om kommunen beviljar ekonomiskt bistånd utöver riksnormen avseende hyreskostnad och till ett högre belopp än vad som skulle varit fallet på en bostadsmarknad i balans, så skulle den merkostnad som uppstår för kommunen kunna sägas vara en del av kostnaden för bostadsbrist och hemlöshet.

Andelen hemlösa som kan hänföras till strukturella problem ökar och sannolikheten för att dessa personer kommer in på ordinarie bostadsmarknad är större än de med social hemlöshetsproblematik men forskning visar att de personer som hamnar på den sekundära bostadsmarknaden tenderar att fastna där⁸. Den sekundära bostadsmarknaden definieras av socialstyrelsen som kommunernas utbud av boendelösningar för personer som inte själva kan skaffa sig en bostad, eftersom de av olika anledningar inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Det finns en risk om den sekundära bostadsmarknaden börjar uppfattas som en indirekt bostadsmarknad där det finns större möjligheter att få en lägenhet via socialtjänsten än genom att stå i bostadskö.

Trångboddhet är ett växande problem som en följd av bostadsbristen. Boverket⁹ lyfter fram att Socialstyrelsen visat att trångboddhet i en förlängning kan öka risken för hemlöshet. Genom att trångboddhet kan leda till konflikter och andra problem inom hushållet eller med grannar innebär detta att det ibland kan finnas ett samband mellan trångboddhet och hemlöshet, menar Boverket.

⁸ Kristiansen, Arne (2013) Utvärdering av Bostad först-projektet i Helsingborg. Slutrapport.

⁹ Boverket 2006. Var finns rum för våra barn? – en rapport om trångboddhet i Sverige.

Det är viktigt att särskilt beakta barnens situation i dessa lägen. Det är ofta mer omvälvande för ett barn att bryta upp och flytta från sin bostad och från sitt närområde, än vad det är för en vuxen. Att klara skolan har positiva effekter under hela vuxenlivet. Det påverkar möjligheterna till försörjning, men varje år av skolgång stärker också hälsan oberoende av framtida yrke. I Malmö saknar 21,3 %, av 2 847 barn behörighet till gymnasieskolan¹⁰ samtidigt som antalet barn som befinner sig i akuta boendelösningar ökar. Det finns anledning till att följa upp dessa barns situation och undersöka om hemlösheten kan vara en bidragande faktor. Boendet har en grundläggande betydelse för människors hälsa och mentala välbefinnande. Bostaden fungerar som en del i identitetsskapandet och utgör för unga en länk till vuxenvärlden

De idéburna verksamheterna tar ansvar för personer i hemlöshet, inte minst för barnfamiljer med små resurser och personer som befinner sig i akut hemlöshet. Ett flertal ideella organisationer beviljas kommunala medel för att motverka hemlöshet. Det gäller främst akuta insatser och stöd. Dessa resurser finns till viss del nämnda i analysen, under övrigt boende, men kostnaden för föreningsbidrag som kommunen delar ut för att motverka hemlöshet saknas. Annat av intresse för kommande uppföljningar och som inte ryms inom ramen för detta åtagande är hur många personer som går från hemlöshet och in till den ordinarie bostadsmarknaden samt de extra kostnader som kommunerna får då vistelsen förlängs för personer på exempelvis HVB-hem, behandlingshem och skyddat boende, då det inte finns något eget ordnat boende inför utskrivning.

De direkta och indirekta kostnaderna, och effekterna för målgruppen hemlösa, är av fortsatt intresse för att få en korrekt skattning av vad hemlösheten kostar och vilka samhällsliga effekter hemlösheten orsakar.

¹⁰ Skolverket läsåret 2017/18.